Dosarul nr. 21r-168/23 Judecătoria Anenii Noi, sediul *****
1-21057167-02-21r-16012023 Judecător: Alexandru Bogdan

**D E C I Z I E**

27 ianuarie 2025 mun. Chişinău
Colegiul penal al Curţii de apel Centru, în componenţa:
Preşedintele de şedinţă, judecător Alexandru Spoială
Judecătorii Igor Chiroșca și Denis Băbălău

A examinat în ședință de judecată, în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr. 12 *****, Sainsus Oleg, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Anenii Noi, sediul ***** din 26 decembrie 2022.

Procedura de înștiințare legal executată.

Colegiul penal al Curții de Apel Centru,-

**C O N S T A T Ă:**

La 15.04.2021, condamnatul Ceban Dumitru a înaintat în instanța de judecată plângere privind reducerea termenului pedepsei în temeiul constatării condițiilor de detenție care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În conținutul plângerii condamnatul a indicat că s-a deținut în condiții insalubre și celule suprapopulate în Penitenciarul nr. 13-Chișinău, fiindu-i afectate drepturile garantate de art. 3 CEDO.

Prin încheierea Judecătoriei Anenii Noi, sediul ***** din 26 decembrie 2022 a fost admisă plângerea depusă de către condamnatul Ceban Dumitru împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul că, condamnatul Ceban Dumitru a fost deținut în perioadele: 20.11.2020 – 24.02.2021 (96 zile), 26.02.2021 – 11.03.2021 (13 zile), 11.03.2021 – 26.04.2021 (46 zile), în Penitenciarul nr. 13-Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

S-a redus pedeapsa condamnatului Ceban Dumitru, cu 109 (una sută nouă) zile, pentru perioadele 20.11.2020 – 24.02.2021 (96 zile), 26.02.2021 – 11.03.2021 (13 zile), în care acesta cu calitatea de prevenit s-a aflat în arest preventiv în Penitenciarul nr.13-Chișinău.

S-a redus pedeapsa condamnatului Ceban Dumitru, cu 12 (doisprezece) zile, pentru perioada 11.03.2021 – 26.04.2021 (46 zile), în care acesta cu calitatea de condamnat s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 13-Chișinău, cu calcularea a 3 zile de reducere pentru 10 zile de detenție.

Termenul pedepsei stabilită lui Ceban Dumitru, s-a redus în total cu 121 (una sută douăzeci și unu) zile.

În privința perioadei rămase de 6 (șase) zile, calculată în condițiile art. $473^4$ alin. (5) Cod de procedură penală (din perioada de 46 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), a fost acordat în calitate de despăgubire condamnatului Ceban Dumitru, suma de bani în mărime de 600 (șase sute) lei, și anume a câte 2 unități convenționale pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al R.M.

Nefiind de acord cu încheierea în cauză, directorul Penitenciarului nr. 12 *****, Sainsus Oleg a declarat recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a încheierii cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Ceban Dumitru ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului, s-a invocat faptul că la examinarea cauzei, instanţa de judecată s-a bazat pe Raportul anual pentru anul 2000 şi anul 2020 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, deşi Ceban Dumitru s-a deţinut Penitenciarul nr.l3-Chişinău şi în anul 2021. Însuşi delegația CPT în raportul său 28.01.2020-07.02.2020 menționează faptul că ”în cele trei penitenciare: Penitenciarul nr.1 Taraclia, Penitenciarul nr.5-Cahul şi Penitenciarul nr.l3-Chişinău, majoritatea deţinuţi intervievați de către delegația CPT nu au avut plângeri legate de rele tratamente din partea personalului. A fost atins un progres în îmbunătățirea condițiilor pentru condamnații din penitenciarele sus- menționate”.

Instanța de judecată nu a luat în considerație nici probele prezentate din Penitenciarul nr.l3-Chişinău şi anume: informație din celulele în care s-a deținut Ceban Dumitru în Penitenciarul nr.l3-Chişinău, care servesc drept dovadă a faptului condițiilor în care s-a deținut, iar conform raportului prezentat Administrația Penitenciarului nr.13-Chişinău menţionează despre faptul că deținutului Ceban Dumitru i-a fost acordat minimul de condiții a executării pedepsei.

La examinare plângerii adresate de deținutul Ceban Dumitru privind condițiile precare de detenție din Penitenciarul nr.l3-Chişinău, în care s-a deținut, nu au fost luate în considerație particularitățile individuale pentru fiecare caz în parte, însă cauza a fost examinată prin prisma condițiilor generale.

Colegiul penal, ținând cont de faptul că, speța deferită justiției nu reprezintă o cauză de un interes deosebit pentru jurisprudență care ar impune prezența părților

nemijlocit în ședință de judecată, prin prisma dispoziției generale din art. 447 alin.1, 2 Cod de procedură penală, a procedat la examinarea cauzei fără prezența părților, dar cu acordarea dreptului participanților la proces de a depune referințe.

*Examinând motivele recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal consideră justificată respingerea recursului declarat, cu menținerea încheierii instanței de fond pentru considerentele care urmează a fi expuse mai jos.*

Conform prevederilor art. 449 alin. 1 lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.

Conform art. 448 alin.1 Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

Conform art. 441 alin. 2 Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza în limitele temeiurilor prevăzute în art.444 Cod procedură penală, însă ea este obligată ca, în afara temeiurilor invocate și cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele, dar fără a agrava situația părții în favoarea căreia s-a declarat recurs.

Reieșind din materialele cauzei, Colegiul penal reține că, Ceban Dumitru execută pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Căușeni, sediul central, din 11 martie 2021, prin care a fost recunoscut culpabil în baza art. 151 alin.(4) Cod penal, și i s-a stabilit pedeapsa penală sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Potrivit raportului prezentat de instituția penitenciară, se constată că Ceban Dumitru a fost deținut în Penitenciarul nr. 13-Chișinău în perioadele 20.11.2020 – 24.02.2021 (96 zile); 26.02.2021 – 26.04.2021 (59 zile) .

Se reține că, condamnatul în plângerea înaintată, a invocat aflarea sa pe parcursul unei perioade îndelungate de timp, în Penitenciarul nr.13-Chișinău, în condiții insalubre și celule suprapopulate.

În conformitate cu art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală (în vigoare la momentul sesizării), în cazul constatării încălcării drepturilor privind condiţiile de detenţie, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

Potrivit art. $473^2$ alin. (3) Cod de procedură penală (în vigoare la momentul sesizării), condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Potrivit art. 473[4] alin. (3)-(5) Cod de procedură penală (în vigoare la momentul sesizării), în urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța de judecată obligă administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăși 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de pînă la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), preveniţii sînt despăgubiţi în conformitate cu art.385 alin.(5) şi (6) sau, după caz, aceştia pot înainta o acţiune civilă.

Colegiul penal reține ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond asupra solicitărilor condamnatului Ceban Dumitru ce vizează condițiile inumane și degradante, contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale de detenție în Penitenciarul nr. 13-Chișinău în perioada 20.11.2020 – 24.02.2021 (96 zile), 26.02.2021 – 11.03.2021 (13 zile), 11.03.2021 – 26.04.2021 (46 zile), constatând că, cererea întrunește condițiile prevăzute de art. 473[2] – 473[4] Cod de procedură penală.

Contrar criticilor șefului Penitenciarului nr. 12 *****, Colegiul penal reține că, prima instanță corect a stabilit că, condamnatul Ceban Dumitru s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr.13 Chișinău în calitate de prevenit în perioada de 20.11.2020 – 24.02.2021 (96 zile), 26.02.2021 – 11.03.2021 (13 zile) și în calitate de condamnat în perioada de 11.03.2021 – 26.04.2021 (46 zile).

Luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, prin aplicarea prevederilor art.473[2] Cod de procedură penală (în vigoare la momentul sesizării), instanța de fond pentru perioada de detenție a condamnatului Ceban Dumitru în Penitenciarul nr.13 Chișinău în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO în calitate de prevenit pe un termen de 109 zile, corect i-a acordat o reducere a pedepsei cu 109 zile, iar pentru perioada de 46 zile în care s-a aflat în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO, în calitate de condamnat, i-a acordat o reducere de 3 zile pentru fiecare 10 zile de detenţie, astfel încât din termenul pedepsei stabilite lui

Ceban Dumitru s-a redus cu 12 zile, iar din termenul pedepsei pe care o execută condamnatul, să se reducă în total cu 121 zile, și pentru perioada de 6 zile, calculate în condițiile art. $473^4$ alin. (5) Cod de procedură penală (din perioada de 46 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de judecată a acordat compensație în valoare bănească în beneficiul condamnatului Ceban Dumitru a sumei de bani în mărime de 600 lei, şi anume două unități convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție.

Or, potrivit raportului prezentat de către administrația instituției penitenciare, judecătorul de instrucție întemeiat a precizat că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în penitenciarul nr. 13 Chișinău, în calitate de prevenit și în calitate de condamnat au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și a atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în instituțiile penitenciare enunțate.

Instanța de recurs respinge argumentul recurentului privind netemeinicia plângerii condamnatului împotriva condițiilor precare de detenție și reține în acest sens, că în raportul prezentat de instituția penitenciară se indică că, lui Ceban Dumitru i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției, însă, în susținerea argumentelor date nu au fost prezentate careva probe. Or, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revenea reprezentantului administrației instituției penitenciare.

Astfel, din perspectiva unei analize retrospective a situației, odată ce, în rezultatul multiplelor vizite de monitorizare a condițiilor de detenție în penitenciarele din Republica Moldova, atât din partea Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau pedepselor Inumane sau Degradante al Consiliului Europei (CPT), dar și din partea Consiliului pentru Prevenirea Torturii (investit, la nivel național, cu atribuții privind asigurarea protecției persoanelor împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante), de fiecare dată în rapoartele adoptate s-au constatat abateri de la standardele internaționale în materia condițiilor de detenție, soldate cu emiterea recomandărilor de rigoare adresate autorităților competente pentru fiecare instituție penitenciară în parte, Colegiul penal constată că, în materia asigurării unor condiții decente de detenție, autoritățile naționale nu asigură un nivel minim garantat pentru deținuți. Din acest considerent, deoarece condițiile de detenție precare în penitenciarele din Republica Moldova au un caracter sistemic, iar la moment nu există nici un act oficial ce ar confirma remedierea tuturor condițiilor de detenție precare stabilite anterior, totodată ținând cont de faptul că eforturile autorităților naționale se rezumă doar la îmbunătățirea stărilor de fapt din penitenciare constatate în rapoartele anterioare, însă fără eradicarea problemei condițiilor de detenție precare în esență, Colegiul penal ajunge la concluzia că detenția persoanelor în penitenciarele din Republica Moldova atinge nivelul minim de

ingerință conform art. 3 CtEDO, ceea ce impune aplicarea obligatorie a mecanismului național compensatoriu, iar alegațiile administrațiilor penitenciarelor, inclusiv cele din prezentul recurs, sunt inabordabile.

Instanța de recurs consideră că, reducerea stabilită a fost una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul penal constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului argumentelor primei instanțe. În cazul în care instanța de fond și-a motivat soluția luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează concluziile sale, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

Pentru motivele expuse, Colegiul penal va respinge recursul directorului Penitenciarului nr. 12 *****, Sainsus Oleg împotriva încheierii Judecătoriei Anenii Noi, sediul ***** din 26 decembrie 2022 ca fiind nefondat, reținând în acest sens că încheierea recurată este una legală și întemeiată, iar careva temeiuri de casare a încheierii nu au fost reținute.

În conformitate cu prevederile art. 469 – 471, art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,-

**D E C I D E:**

Respinge ca nefondat recursul directorului Penitenciarului 12 *****, Sainsus Oleg și menține fără modificări încheierea Judecătoriei Anenii Noi, sediul ***** din 26 decembrie 2022 în privința condamnatului Ceban Dumitru.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței Alexandru Spoială

Judecători Igor Chiroșca

Denis Băbălău